

De internationale bestræbelser om ikke-spredning og nedrustning, for så vidt angår nukleare og andre masseødelæggelsesvåben, som jeg har omtalt, sigter imidlertid på alle atomvåben, og de konkrete, verificerbare aftaler, der er opnået, har også indvirkning på Europas sikkerhed og stabilitet.

Lad mig minde om, at nuklear nedrustning er en skridtvis proces, og at det er en proces uden nemme patentløsninger. Det var forhandlingerne om CTBT en overbevisende illustration af.

Beslutningsforslaget fremhæver OSCE som et egnet internationalt forum til fremme af tanken om etablering af atomvåbenfri zoner i Europa.

CFE-traktaten er som tidligere nævnt et resultat af de forhandlinger om våbenkontrol og nedrustning, der er ført i OSCE-regi.

Et andet resultat af OSCE's befattning med de militære sider af sikkerheden i Europa er et omfattende kompleks af tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, de såkaldte CSBM'er.

OSCE-topmødet i Helsingfors i 1992 besluttede at oprette et særligt organ for sikkerhedsspørgsmål, Forum for Sikkerhedssamarbejde, FSC, med henblik på drøftelser om våbenkontrol, nedrustning og tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger.

FSC's arbejde har bl.a. resulteret i en styrkelse af det bestående CSBM-regime samt vedtagelse af en politisk-militær adfærdskodeks.

Der foregår i øjeblikket en intens debat om FSC's fremtidige virke, herunder om en dagsorden for organisationen.

Et hovedemne for OSCE's aktuelle dagsorden er udvikling af en europæisk sikkerhedsmodel for det 21. århundrede.

Beslutningen om at indlede sådanne drøftelser blev truffet på OSCE-topmødet i Budapest i december 1994 på russisk foranledning.

Sikkerhedsmodellen skal forholde sig til ikke blot de militære trusler mod sikkerheden, men også de nye udfordringer og trusler i form af f.eks. social uro og ustabilitet, international økonomisk kriminalitet og terrorisme.

På det forestående OSCE-møde i Lissabon i december måned forudses de igangværende drøftelser udmøntet i en politisk beslutning om principperne og retningslinjerne for den videre udvikling af sikkerhedsmodellen. Forhåbentlig vil processen bl.a. resultere i en styrkelse af OSCE.

Det sikkerhedsmønster i Europa, som atomvåbenfri zoner skal ses i lyset af, befinder sig

således i øjeblikket i en fortløbende forandringsproces. Konturerne af visse hovedelementer aftegner sig: et nyt NATO og et udvidet EU, men meget er endnu i støbeskeen. Og der pågår dybtgående drøftelser mellem regeringerne om den fremtidige europæiske sikkerhedsstruktur, herunder som nævnt først og fremmest inden for rammerne af OSCE.

Det er meget betegnende, at spørgsmål om skabelse af atomvåbenfri zoner som dele af den arkitektur, der skal udformes, generelt ikke har fundet en plads i disse drøftelser og heller ikke i OSCE-regi, og det er tydeligt, at interessen i stedet retter sig mod konkrete foranstaltninger på våbenkontrol- og nedrustningsområdet globalt eller regionalt.

Regeringens holdning til atomvåbenfri zoner, som den tidligere er blevet udtrykt, har jeg præciseret i min indledning, og denne holdning er uforandret, men det må også konstateres, at der under de nuværende omstændigheder tilsyneladende ikke blandt de europæiske regeringer er den samme interesse for at fremme tanken om atomvåbenfri zoner i Europa som tidligere.

De fundamentalt ændrede sikkerhedspolitiske vilkår har betydet, at det tidligere modsætningsforhold mellem Øst og Vest er afløst af samarbejde i en lang række sikkerhedspolitiske fora, ikke mindst med hensyn til våbenkontrol og nedrustning, og i dette samarbejde tillægges de konkrete skridt førsteprioritet.

Det er på denne baggrund, regeringen ikke finder det særlig hensigtsmæssigt i den nuværende situation at arbejde i den foreslåede retning i det internationale atomnedrustningsarbejde. Det er på andre områder, der er størst mulighed for at nå resultater.

Helle Degn (S):

Som socialdemokrater har vi den opfattelse, at oprettelsen af atomvåbenfri zoner i forskellige dele af verden vil være et vigtigt bidrag til inddæmning og ikke-spredning af atomvåben, hvilket vi synes er utrolig vigtigt.

Der blev jo i 1991, som udenrigsministeren også refererede det, lavet en nordisk udredning om Norden som atomvåbenfri zone, og den konkluderer, at skal vi arbejde videre ad den vej, så må vi følge et bredere europæisk spor. Vi mener i den socialdemokratiske folketingsgruppe, at fælles aftaler er den vej, vi er nødt til at gå, og vi er klar til det både globalt og regionalt.

Derfor støttede vi også NPT-aftalen i 1995 og strammingerne i NPT-aftalen i 1996. Herved for-